

กลุ่มย่อยที่ 3

เกษตรกรยุคใหม่เพื่ออนาคตประเทศไทย

(Smart Farmers Development for Thailand's Future)

นางสาวลดาวัลย์ คำภา

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

3 กรกฎาคม 2560

สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย

1 สถานะด้านเศรษฐกิจ

ประเทศไทยจัดอยู่ใน
กลุ่ม**ประเทศที่มีรายได้**
ระดับปานกลางตอนบน

คาดว่าจะ**เป็นประเทศที่มีรายได้**
ระดับสูงเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 13 (2565-2569)

- ✓ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันบนฐานความรู้
- ✓ การสร้างสรรค์คุณค่าให้กับสินค้าและบริการ
- ✓ การย้ายฐานการผลิตและบริการที่ใช้องค์ความรู้ขั้นสูง
- ✓ การบริหารจัดการการลงทุนของไทยในต่างประเทศ

อันดับความสามารถในการแข่งขัน

อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยรวมอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 60 ประเทศชั้นนำ ในขณะที่มาเลเซีย อยู่อันดับที่ 14 และสิงคโปร์ อันดับที่ 3 โดยสมรรถนะทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพภาคเอกชนอยู่ในอันดับที่ดี ในขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษาอยู่ในอันดับที่ไม่ดี

สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย (ต่อ)

1 สถานะด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

โครงสร้างการผลิตมีการเปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมไปสู่บริการมากขึ้น

มีส่วนภาคบริการต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงสุด เปิดโอกาสให้ประเทศก้าวสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ เศรษฐกิจสร้างสรรค์และดิจิทัล แม้ว่าตกอยู่ในฐานะที่มีคู่แข่งทางการค้าในตลาดโลกจำนวนมากขึ้น แต่มีแนวโน้มขยายอุปสงค์ภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ

เกษตร **8%**

ภาคเกษตรของไทยยังเป็นแหล่งผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ กำลังปรับตัวสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพราะประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง รวมทั้งการเป็นสังคมผู้สูงอายุทำให้แรงงานภาคเกษตรลดลง

อุตสาหกรรม **33%**

การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมศักยภาพที่เป็นฐานรายได้เดิมกำลังปรับตัวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในทุกขั้นตอนของการผลิต และสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อรองรับการเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ สร้างสรรค์และดิจิทัล

บริการ **59%**

การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับในระบบเศรษฐกิจไทย นำไปสู่การเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading Nation) บนฐานดิจิทัล

ด้านต่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับภูมิภาคและโลกมีมากขึ้น โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต จะนำไปสู่การสร้างอำนาจการต่อรองการเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม ขยายตลาด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- 1) ประเทศไทยมีที่ตั้งซึ่งมีศักยภาพเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค
- 2) ประเทศไทยกำลังสร้างระบบเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตระดับภูมิภาค
- 3) การเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 นำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญๆ หลายประการต่อการยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย

สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย (ต่อ)

2 สถานะด้านสังคม

กำลังแรงงานลดลง

แผนฯ 12

0.4%

แผนฯ 13

0.8%

คนไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

ปี 2543
6.3 ปี

ปี 2551
8.8 ปี

ปี 2558
9.3 ปี

แต่ยังไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ

สัดส่วนคนจนเหลือร้อยละ 10.5
ในปี 2557 แต่ความเหลื่อมล้ำยังสูง
ในทุกมิติ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ 12 ทำให้ภาระการคลังเพิ่มขึ้น อัตราการพึ่งพาของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น มีแนวโน้มพึ่งพาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน และสามารถขยายตลาดสินค้าผู้สูงอายุในประเทศ

การพัฒนาคนของประเทศไทยมีแนวโน้มดีอย่างต่อเนื่อง คนไทยมีการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น มีสุขภาพดีขึ้น ได้รับหลักประกันสุขภาพทั่วถึง แต่ยังคงต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย

- คนไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น แต่ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น ได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ผลภาพการผลิตแรงงานไทยยังต่ำ ความต้องการกำลังคนที่มีทักษะและองค์ความรู้สูงทั้งปริมาณและคุณภาพเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 แต่ไทยสามารถดึงดูดแรงงานจากต่างประเทศ และต้องป้องกันการไหลแรงงานทักษะสูงสู่ประเทศที่มีค่าแรงสูงกว่า

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำลดลง แต่ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นภายใต้ยุคอุตสาหกรรม 4.0 เพราะคนที่มีทักษะสูงจะมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่คนที่มีทักษะต่ำจะตกงาน เพราะหุ่นยนต์จะเข้ามาทำงานแทน

สังคมไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัฒนธรรมต่างชาติที่หลากหลาย เพราะขาดทักษะการคิด วิเคราะห์ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีเพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมให้สามารถปรับตัวเข้ากับกระแสใหม่ของโลกได้

สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย (ต่อ)

3 สถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2556 ลดลง เฉลี่ยปีละประมาณ **1 ล้านไร่**

ขยะตกค้างมากถึง **30.5 ล้านตัน**

ภาวะโลกร้อนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ วิกฤติน้ำ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยพิบัติให้รุนแรงมากขึ้น

ทุนทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรจะมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

การบริหารจัดการน้ำทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพยังขาดประสิทธิภาพ

คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการแก้ไข แต่โดยรวมยังมีสภาพเสื่อมโทรม

สภาพแวดล้อม (โอกาสและความเสี่ยง) ที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญใน 5 ปีข้างหน้า

ฐานการผลิตและบริการมีความ
เข้มแข็งและสามารถต่อยอดต่อไป

ความร่วมมือและโอกาสใน
ASEAN และ RCEP

- ขยายตลาด
- ปัจจัยการผลิตและแรงงาน
- ศูนย์กลางด้านการผลิต
บริการ และโลจิสติกส์

โอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ
อย่างต่อเนื่อง

- ขนชั้นกลางของโลกขยายตัว
- ความร่วมมือของไทยในกรอบ
ต่างๆ ทั้งพหุภาคี และทวิภาคี
มีความเข้มข้นมากขึ้น

เป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มตัว
ณ ลี้นแผนฯ 12

เศรษฐกิจโลก
เติบโตช้าและผันผวน

เศรษฐกิจโลกเติบโตช้า
ทุกประเทศต้องแข่งขันสูง

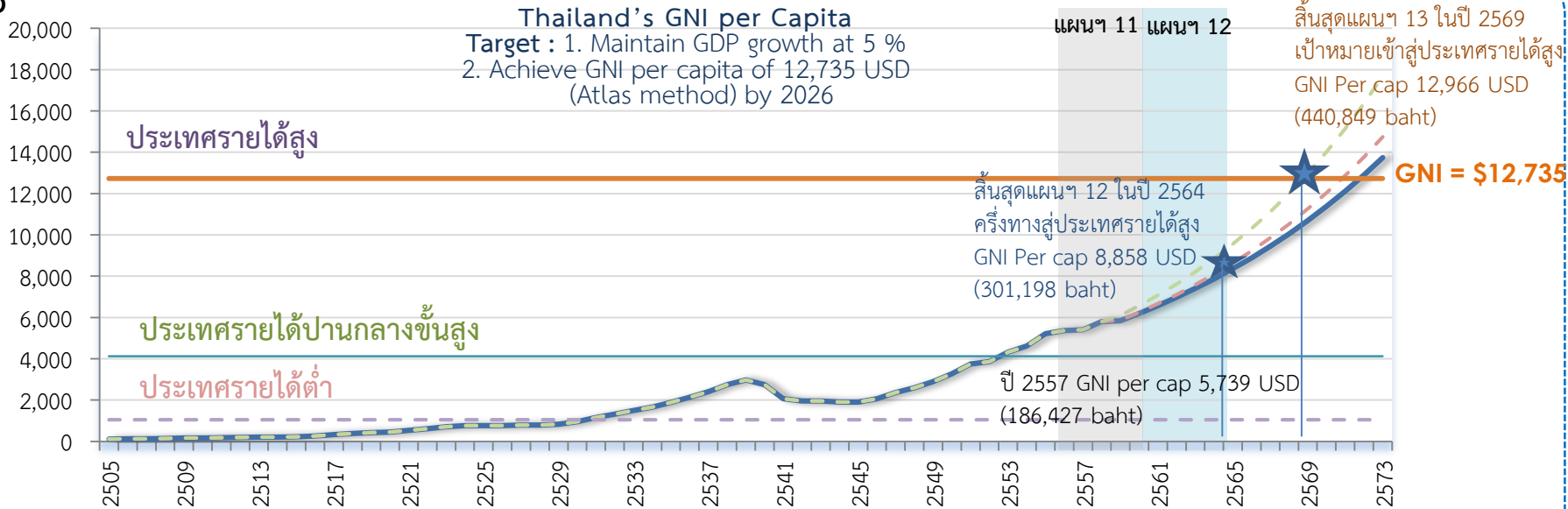
ความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศเพื่อนบ้านและคู่ค้าเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะปานกลางและระยะยาว

- เศรษฐกิจไทยในกรณีฐานในช่วง 10 ปีข้างหน้า มีแนวโน้มที่จะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.3 - 4.3 (โดยมีค่ากลางของการประมาณการร้อยละ 3.8) ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูงในปี 2571 - 2574
- เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแผนฯ 12 จะต้องเร่งรัดให้เศรษฐกิจสามารถขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี เพื่อให้ก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงได้ในปี 2569 ณ สิ้นแผนฯ 13 และมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการเร่งรัดการลงทุน การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ และการสร้างฐานการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพของเศรษฐกิจไทย รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยี การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎระเบียบ และการบริหารจัดการ

USD

อนาคตประเทศไทย ปี 2579 : ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่.....

เศรษฐกิจและสังคมไทย
มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนา
อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม
มีความเหลื่อมล้ำน้อย

ประเทศไทยมีบทบาท
สำคัญในเวทีระดับ
ภูมิภาคและระดับโลก

ระบบการบริหารภาครัฐมีขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพ ทันสมัย
รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม

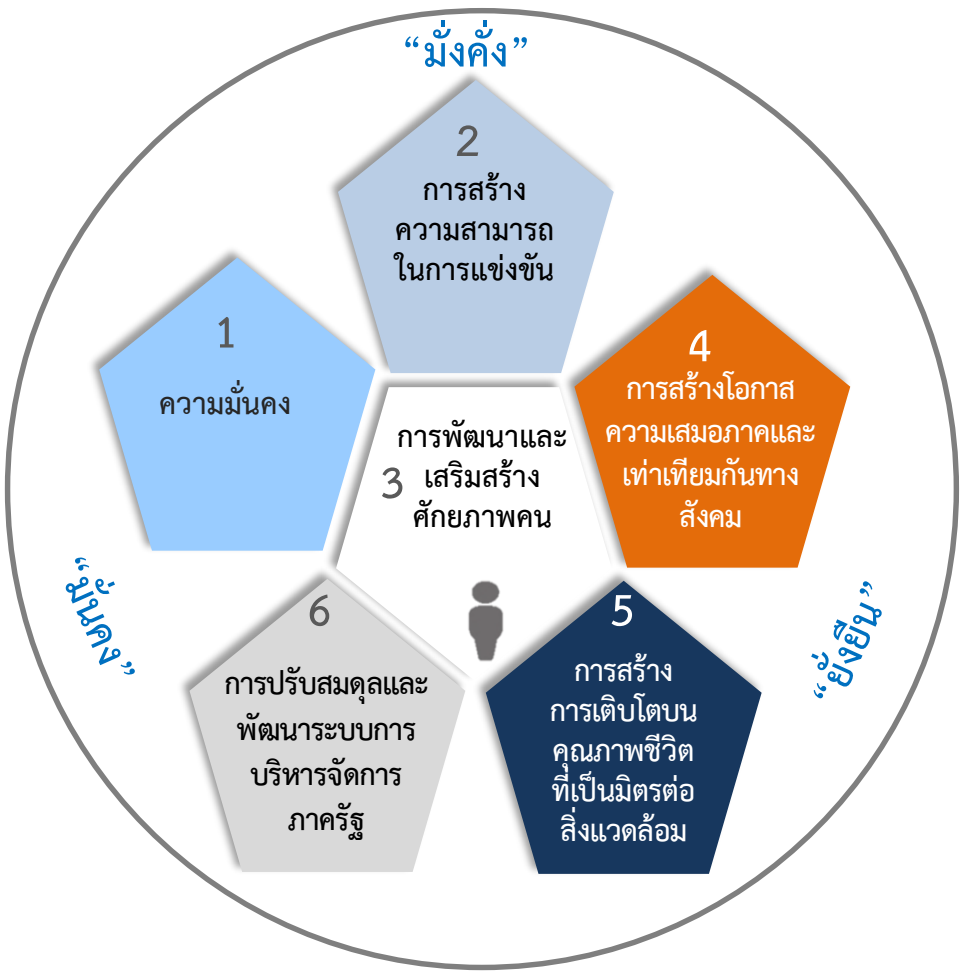
ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้า
บนฐานการขยายตัวของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต การท่องเที่ยวตลาดคุณภาพ
การบริการคุณภาพ การค้าส่งค้าปลีก และเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้น

คนไทยในอนาคตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่
สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีจิตสาธารณะ
และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองไทย พลเมือง
อาเซียน และพลเมืองโลก

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
และตอบสนองต่อการบรรลุ
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนา
คุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของ
คนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ
เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบ
เศรษฐกิจ

ความสำคัญของภาคเกษตร

ประชากรในภาคเกษตรสูงถึง 25.07 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 38.14 ของประชากรทั้งประเทศ

GDP ภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 8.3 ของ GDP ของประเทศ

การแข่งขันจากต่างประเทศสูง

ประสิทธิภาพการผลิต ต้นทุนการผลิต

การเข้าถึงปัจจัยการผลิต และความพร้อมของ โครงสร้างพื้นฐาน

การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตให้มีความเหมาะสม

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตมีน้อย ส่วนใหญ่ใช้ แรงงาน และเทคโนโลยีพื้นฐาน

เกษตรกรมีแนวโน้มลดลง และมีอายุมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาภาคเกษตรไทย ภายใต้แผนฯ 12

เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิต
ตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร

วิจัย/พัฒนา/ผลิตสินค้าเกษตรขั้นสูง

แปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นสูง: สินค้าชีวภาพ
ยา เครื่องสำอาง

เกษตรทางเลือกใหม่

หาโอกาส/ผลิตสินค้าใหม่
อาทิ สาหร่าย สมุนไพร

ต่อยอดสู่เกษตร
อุตสาหกรรมใหม่

รวมกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร
บริหารพื้นที่การเกษตรครบวงจร
ใช้เทคโนโลยีแม่นยำ / จัดการความเสี่ยง
ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

ลดต้นทุน
เพิ่มมาตรฐาน

แหล่งน้ำ

เสริมความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐาน

เกษตรพอเพียง/ผสมผสาน/ยั่งยืน

ที่ดิน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐาน

ตลาด

Smart Farmer

ฐานข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตอย่างแม่นยำ

นวัตกรรม
สร้างมูลค่าเพิ่ม

เพิ่มศักยภาพ

ฐานการผลิตเดิม

ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด
ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

แนวคิดและหลักการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่

สถานการณ์
ครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรลดลง และมีอายุมากขึ้น

ความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

- สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรที่อายุมากกว่า 64 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7 ในช่วงแผนฯ 8 เป็นร้อยละ 11 ในช่วงแผนฯ 11
- อายุเฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้นอยู่ที่ประมาณ 58 ปี
- **สาเหตุ** เกิดจากลูกหลานในภาคเกษตรไม่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกร / มีการเคลื่อนย้ายไปภาคการผลิตอื่น / คนสนใจศึกษาในสาขาเกษตรน้อยลง หรือจบสาขาเกษตรแต่ไปประกอบอาชีพอื่น
- **การปรับตัว** ให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง
- **การเรียนรู้** เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- **การดำเนินงาน** ตามนโยบายรัฐบาล เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารที่จะยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานและการเป็นครัวโลกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- **การพึ่งพาแรงงานต่างชาติ** มากขึ้นเพื่อทดแทนแรงงานไทยในภาคเกษตรที่ขาดหายไป ซึ่งนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา
- **การจัดหาสวัสดิการ** การคุ้มครองทางสังคม และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในภาคเกษตร

แนวคิดและหลักการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ (ต่อ)

แผนฯ 8

- พัฒนาคนในภาคเกษตรให้เข้มแข็ง มีการให้ทักษะที่เหมาะสม
- เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการให้สามารถรับและทำงานร่วมกับเทคโนโลยีการผลิตใหม่โดยการเพิ่มการฝึกอบรม การให้สินเชื่อ

แผนฯ 9 และ แผนฯ 10

- พัฒนาทักษะของเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการสามารถวางแผนการผลิตเชื่อมโยงกับการตลาด
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ และการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ใช้ระบบข้อมูลด้านการผลิต ราคา และตลาด เป็นเครื่องมือในการทำธุรกิจ
- สร้างเกษตรกรให้มีทักษะในการทำธุรกิจ

แผนฯ 11

- สร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตร
- สนับสนุนองค์ความรู้อย่างครบวงจร
- จัดหาที่ดินทำกิน และแหล่งเงินทุน
- สนับสนุนกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่อาชีพเกษตรกรรม
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมการพัฒนาภาคเกษตร
- สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

แผนฯ 12

- การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นปฏิบัติ
- สร้างเกษตรกรที่มีความรู้ในการยกระดับการผลิต แปรรูป การตลาดและการบริหารจัดการ
- สนับสนุนรวมกลุ่มเกษตรกรให้เป็นผู้บริหารจัดการธุรกิจการเกษตร
- เปิดโอกาสให้บุตรของเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมีทัศนคติและต้องการสานต่อ
- สร้างความมั่นคงในอาชีพ โดยเฉพาะการดูแลสวัสดิการชาวนา และเพิ่มรายได้
- สร้างองค์ความรู้ และเข้าถึงเครือข่ายพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวางระบบบริหารจัดการความรู้

เรียนรู้เทคโนโลยี
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

เพิ่มความสามารถ
แข่งขัน และก้าวสู่
ผู้ประกอบการ

สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ และต่อเชื่อมในการประกอบอาชีพ
เกษตรกรรมจากรุ่นพ่อแม่

แนวคิดและหลักการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ (ต่อ)

สรุปแนวคิดและหลักการในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่

- **การสร้างค่านิยมที่ดี** เพื่อให้เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรกรรม
- **การฝึกอบรมและจัดทำหลักสูตรการศึกษา** ทั้งในระบบและนอกระบบที่เน้นการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ
- **การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร** ทั้งระบบอย่างครบวงจร
- **การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น** อาทิ ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และแหล่งเงินทุน
- **การสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ** ทั้งในส่วนของการประกันภัย การดูแลสวัสดิการ และการเพิ่มรายได้นอกภาคเกษตร
- **การเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วม** ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาภาคเกษตร และการขับเคลื่อนสู่การปฏิรูป

กลุ่มบัณฑิตจบใหม่

- มีความรู้แต่ไม่ได้เข้าสู่ภาคเกษตร
- สนใจแต่ขาดปัจจัยและโอกาสในการเป็นเกษตรกร
- ต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเกษตรกรเดิม และลูกหลานเกษตรกร

- มีพื้นฐานและความพร้อมในการประกอบอาชีพ
- ขาดแรงจูงใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการปรับเปลี่ยนไปสู่ภาคการผลิตอื่นแทน

กลุ่มที่อยู่ภาคการผลิตอื่นหรือผู้ที่สนใจเข้าสู่ภาคเกษตร

- มีเป็นกลุ่มใหม่ที่มีความสนใจในการทำการเกษตร
- อาจมีที่ดิน/เงินทุน รวมถึงโอกาสเข้าถึงข้อมูลตลาด
- มีข้อจำกัดในเรื่ององค์ความรู้

การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ภาครัฐ

การดำเนินงาน

- มี กษ. เป็นหน่วยงานหลัก และได้กำหนด**แนวทางมาตรการหลัก** ภายใต้แผนพัฒนาเกษตรฯ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้แก่
 - ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
 - ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
 - พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
 - สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ตั้ง**คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer** ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของ Smart Farmer ไว้ 6 ประการ เช่น เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และมีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด เป็นต้น นอกจากนี้ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

ภาคเอกชน

การดำเนินงาน

จัดผ่านกิจกรรมการฝึกอบรม การสนับสนุนเทคโนโลยี การจัดประกวดการพัฒนานวัตกรรม และการสรรหาเกษตรกรต้นแบบที่มีศักยภาพ อาทิ

- **บมจ.โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น หรือดีแทค** **ที่ร่วมกับ บจก.รักบ้านเกิด** ร่วมกันพัฒนาช่องทางการสื่อสารระหว่างเกษตรกรและผู้ซื้อ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลสินค้า/ผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อมีเดียและแอปพลิเคชัน รวมทั้งการจัดประกวดเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด
- **บริษัท สยามคูโบต้า คอร์ปอเรชั่น จำกัด** คัดเลือกนักศึกษา อายุ 18-22 ปี เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้และลงมือปฏิบัติการเพาะปลูกพืชจริง เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรที่เข้ามาช่วยเพิ่มผลผลิต

การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ (ต่อ)

- ในปัจจุบันอาชีพเกษตรกร**มีแนวโน้มได้รับความสนใจจากคนรุ่นใหม่มากขึ้น** ทั้งจากผู้ที่จบการศึกษาในสาขาเกษตร รวมถึงลูกหลานของเกษตรกร และผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นแล้วผันตัวเองมาเป็นเกษตรกร
- จากการสำรวจแรงงานภาคเกษตร พบว่า แรงงานภาคการเกษตรมีทั้งสิ้น 12.71 ล้านราย และแบ่งเป็น **Smart Farmer ทั้งประเทศ รวม 981,649 ราย และกลุ่ม Young Smart Farmer รวม 5,477 ราย**

รายการ	จำนวนราย	ที่มา
ผลการสำรวจแรงงานภาคเกษตร	12,710,000	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ไตรมาส 3 ปี 2559)
จำนวน Smart Farmer	981,649	กรมส่งเสริมการเกษตร
จำนวน Young Smart Farmer	5,477	กรมส่งเสริมการเกษตร

กรณีตัวอย่างและบทเรียนของเกษตรกรยุคใหม่

ตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

เกษตรกรต้นแบบ สาขาข้าว จังหวัดบุรีรัมย์

- นายดำ ขยันยิ่ง “ผู้นำการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์คุณภาพแห่งอำเภอลำปลายมาศ” จากชาวนาที่ประสบปัญหาหนี้สินสู่คนใฝ่รู้ เป็น Smart Farmer ต้นแบบและเข้าสู่วิถีของการเกษตรแบบอินทรีย์
- ประยุกต์ใช้หลากหลายวิธีทางธรรมชาตินำไปสู่การผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ได้ผลผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่มีคุณภาพสูง มีความปลอดภัยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะในสหภาพยุโรป

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์

- บ้านหนองมัง ต.โนนกลาง อ.สำโรง จ.อุบลราชธานี เป็นชุมชนเล็กๆ มีการทำนาเป็นหลัก แม้ว่าในพื้นที่จะไม่เหมาะกับการเพาะปลูกข้าว แต่ชุมชนนี้สามารถปรับกระบวนการผลิตมาทำเกษตรอินทรีย์ จนสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน
- นายปิยะทัศน์ ทศนิยม อายุ 59 ปี ผู้นำชุมชนที่ริเริ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ ในระยะแรกชุมชนไม่ยอมรับแต่คุณปิยะทัศน์ ยังคงมุ่งมั่นทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง จนได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น สุขภาพดีขึ้น และมีผลตอบแทนที่เห็นเป็นรูปธรรม ทำให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนในที่สุด

กรณีตัวอย่างและบทเรียนของเกษตรกรยุคใหม่ (ต่อ)

ตัวอย่างเกษตรกรรุ่นใหม่

ฟาร์มผักออร์แกนิก “แก้วพะเนาว์”

- นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์ อายุ 25 ปี เกษตรกรจาก จ.มหาสารคาม เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าประสบความสำเร็จของนักเรียนแลกเปลี่ยนที่ประเทศอิสราเอลมาพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ ให้สามารถปลูกพืชผักได้ในพื้นที่ 7 ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวผักได้ตลอดปี โดยปลูกสลับแปลง เพื่อลดความเสี่ยงด้านรายได้ และป้องกันโรคแมลง
- ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มร่วมกับชุมชน มีกิจกรรมที่สำคัญ เช่น ผักอินทรีย์กลางแจ้ง ผักอินทรีย์โรงเรียน โรงเรียนเห็ด เลี้ยงปลากินพืช และหมูป่าเป็นต้น เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้อย่างมากให้กับกลุ่ม

โคโค เมล่อน ฟาร์ม

- นายณัฐ มั่นคง เจ้าของ “โคโค เมล่อน ฟาร์ม” จ.สุพรรณบุรี มีความสนใจในธุรกิจการเกษตร และเห็นว่าเมล่อนเป็นผลไม้ที่มีราคาค่อนข้างสูงสามารถทำเงินได้โดยใช้พื้นที่ไม่มาก จึงได้เริ่มศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับเมล่อนด้วยตนเอง รวมทั้งศึกษาดูงาน
- นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปลูกเมล่อนในลักษณะฟาร์มแม่นยำ มีการใช้ระบบเซ็นเซอร์อัจฉริยะติดตามการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีการส่งข้อมูล real-time ทั้งความชื้น แสง และอุณหภูมิ ทำให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ คุณภาพคงที่ วางแผนระบบการตลาดดีขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล และถอดบทเรียนจากเกษตรกรรุ่นใหม่ รวมถึงการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

เกษตรกรต้องมีใจรักอาชีพและ
ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

จุดเริ่มต้นที่สำคัญของการทำการเกษตรที่ต้องมีใจรักและความตั้งใจเป็นพื้นฐาน ทุ่มเทและเอาใจใส่ มีความสุขกับสิ่งที่ทำ ใฝ่เรียนรู้ในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

การสร้างแรงจูงใจและ
การเพิ่มศักยภาพการทำการเกษตร

เช่น เทคโนโลยี นวัตกรรม และองค์ความรู้ ระบบข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการตลาด การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงปัจจัยการผลิตที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน (ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และเงินทุน) เป็นต้น

การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่
เข้าสู่การทำการเกษตร

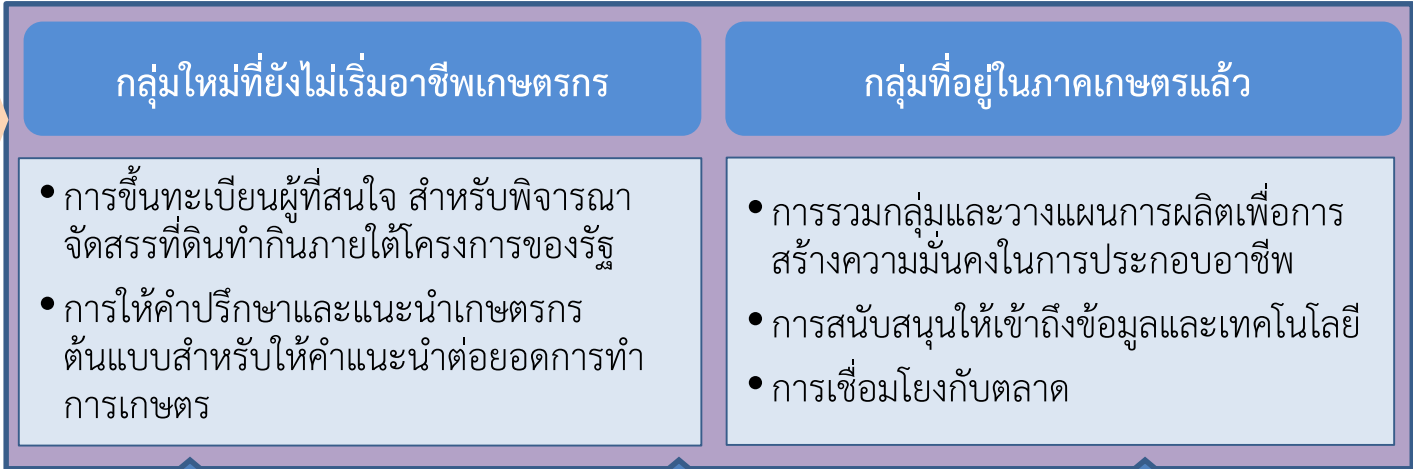
สนับสนุนปัจจัยให้เอื้อให้มีเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการเกษตร เช่นทุนการศึกษา และแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

การยกย่องเชิดชูเกียรติและ
ประกาศเกียรติคุณ

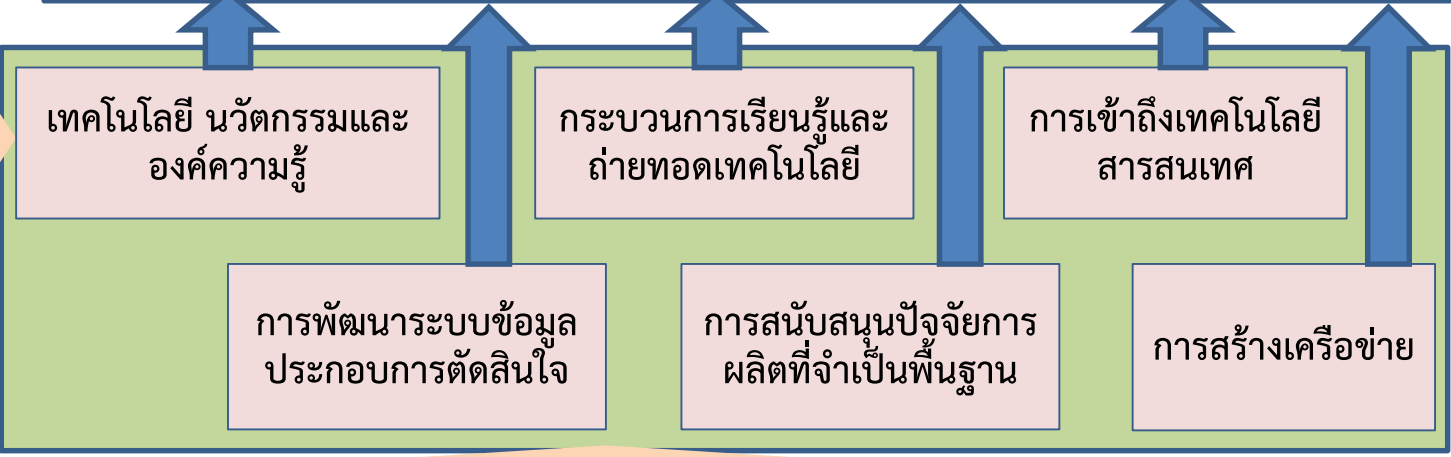
สร้างความภาคภูมิใจให้กับเกษตรกรที่มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ ๆ

แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

การเสริมสร้างความสามารถ
ของเกษตรกร

การเพิ่มโอกาสในการ
พัฒนาศักยภาพ

การเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตร

ประเด็นหารือ

- แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่
- พิจารณาให้ข้อคิดเห็นและแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

ขอบคุณ

www.nesdb.go.th